

"Høyreorientert politikk. Hvordan påvirker vi da?"

Dan Koivulaakso
Avtalsombudsman JHL
Stadsfullmäktigeledamot i Helsingfors
Författare *Extremhögern i Finland* (2012)

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Valresultat 2015 och efterföljder

Antal riksdagsledamoter:

- Centern 49
- Sannfinländarna 38
- Samlingspartiet 37
- Socialdemokraterna 34
- Gröna 15
- Vänstern 12
- Svenska Folkpartiet 9
- KD 5

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Arbetsmarknadspaketet och därutöver grova nedskärningar

- Regeringen försöker genom direkt lagstiftning att skära ner övertids- och söndagstilläggen, införa en karensdag i samband med sjukledighet, göra söckenhelger oavlönade samt begränsa rätten till semester.
- Dessutom skulle de tvångslagar som regeringen planerar förhindra arbetsgivar- och löntagarförbunden från att avtala om bättre arbetsvillkor än vad som stadgas i lag.
- Därutöver skulle lokalförhandlingar få större verkan och fackföreningarna mindre roll.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

18.9.2015

- Nästan 300 000 löntagare på olika håll i Finland deltar som bäst i FFC:s, Akavas och STTK:s åsiktsyttring. Genom att avbryta arbetet motsätter sig löntagarna regeringens planer på att försvaga arbetsvillkoren.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Analogi till 90-talet

- Allmän högerförskjutning under en lågkonjunktur
- En högerförskjutning gör utrymme för en extremhöger
- Ytterst svag vänster, som vid tagande av makten genomför ytterst nyliberal politik (Finlands regeringar med både sd. Och v. 1995-2003 samt 2011-2014).

Historien upprepar sig

- 1989-1990 liknar den 2011, inför den arabiska våren. Naomi Klein hänvisar i Chockdoktrinen till en amerikansk rapport om att "övergångsländer" som befann sig i dramatiska systemskiften nådde en oerhörd nivå: 20 stycken i Latinamerika, 25 i Östeuropa och forna Sovjetunionen, 30 i Afrika söder om Sahara, 10 i Asien och 5 i Mellanöstern.
- Kalla kriget tog slut och Francis Fukuyama utropade historiens slut. Men det som framstod som en öppning stängdes snabbt. Reaktionen tog vid.
- Istället fick vi en snabbt gryende nationalism och en ekonomisk chockpolitik som tvingade igenom nyliberalismen i alla hörn av världen och sparkade upp dörrarna för Internationella valutafonden. => Lågkonjunktur
- Gamla makteliter visade sig hänga kvar, trots demokratirevolter, vägra släppa ifrån sig makten och lyckades anpassa sig till de nya situationerna. Genom sin kontroll över ekonomin, polis och militär kunde de manipulera sig kvar vid makten och se till att de önskade reformerna aldrig skedde. => Hänt likväl efter arabvåren
- <http://guldfiske.se/2012/09/29/oppningen-som-blev-ett-avslut/>

Populisthögern inte kommit från intet

- December 2000 Timo Soini säger att han vill grunda ett högerpopulistiskt parti enligt modell FRP och FPÖ (MTV3 2.12.2000).
- Kör en mycket kompromisslös linje med breda dörrar och högt i tak.
- Vill vara folklig och inte rasist och vill placera sig mellan C och S. *Arbetarparti utan socialism.*
- Partiet grundat 1995 från askan Finlands landsbyggsparti (1952-1995)
- 2004 gick medlemmar från nyfascistiska Suomen Sisu stort in i partiet.

Sannfinländarna i val

Riksdagsval:

- 1999 1%, 2003 1,57%, 2007 4,05%, 2011 19,05%

Lokalval:

- 1996, 0,93%, 2000 0,66%, 2004 0,9%, 2008 5,39%, 2012 12,34%

Europaval:

- 2004 0,54%, 2009 9,79% 2014 12,87%

24.10.2015 Helsingfors Centrum

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Nyliberalismens nya hotbilder

- Den ekonomiska, sociala och politiska instabilitet som den nyliberala chockterapin gav upphov till, med ökade privatiseringar, arbetslöshet och korruption, ledde till ett missnöje mot demokratin – det system som inte lyckats leverera det som det lovade efter östblockets fall. => Marknadsliberalismens genomslag utan motkraft
- 1991 svepte nationalismen fram i demokratirevoltens spår. Jugoslaviens sammanbrott ledde till ett blodigt inbördeskrig i Serbien, Kroatien (1991-1995), Bosnien och Hercegovina (1992-1995). Kulmen nåddes med den etniska rensningen i Bosnien, med en hätsk antimuslimsk retorik, massiva tvångsflyttningar och massmord utifrån etnisk tillhörighet – med folk mordet i Srebrenica, där 5 000-7 000 personer miste livet. => Samma tidpunkt ökad migration
- Islamofobin började vakna till liv igen i Europa. Det blev inte bättre av Irans fatwa mot Salman Rushdi 1989. Efter kalla kriget slut målades nya globala hotbilder upp. Samuel P Huntingtons utmålade i Clash of the Civilisations (1993), som svar på Fukuyama, att de geopolitiska konflikter mellan civilisationerna skulle öka, då speciellt mellan den "västerländska civilisationen" och "de islamska". USAs fokus flyttades mot Mellanöstern. Mellan 1990-1991 pågick första Gulfkriget, där USA under George Bushs ledning gick till angrepp mot Irak, efter Saddam Husseins försök att annektera Kuwait – ett krig om kontrollen över oljeresurserna. => mediamakt
- <http://guldfiske.se/2012/09/29/oppningen-som-blev-ett-avslut/>

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Never again? Nationalismen på framfart

- Även i det återförenade Tyskland hade nationalismen vaknat till liv igen. I Hoyerswerda inträffade i september 1991 den första rasistiska pogromen sedan andra världskriget. I den lilla staden med 50 000 invånare i forna DDR vände sig en grupp nynazistiska skinheads mot stadens migrantarbetare, som kommit under DDR-tiden, och som bodde i stadens miljonprogram.
- Migrantarbetarnas bostäder angreps och arbetarna fick fly i bussar från sina bostäder. Den rasistiska mobben hade då växt till 500 personer som drog vidare till den lokala flyktingförläggningen och angrep den med stenar och brandbomber, ivrigt påhejade av lokalbefolkningen och medan polisen passivt tittade på.
- Efter ett dygns angrepp mot förläggningen evakuerades de 240 asylsökande. Nynazisterna kunde fira att de skapat den "första utlänningsfria staden" i Tyskland. Pogromen i Hoyerswerda blev starten på en våg attacker mot migranter och flyktingförläggningar i hela Tyskland. Snart brann även flyktingförläggningarna i Rostock, Solingen, Möln och många andra orter. => autonom antifascism, aktiviströrelser
- <http://guldfiske.se/2012/09/29/oppningen-som-blev-ett-avslut/>

Vad vill jag säga med historieöverblicken?

- Global kapitalism är hotbilden, "historiens slut var genomträngande genomslag av nyliberalism likväl bland moderater och kristdemokrater som socialdemokrater (och vänsterpartier också).
- Växande högerpolitik och populism är inget nytt, det är en 20-års förskjutning av politiken åt höger. Behövs drastiska och långsiktiga program för att bygga ny ekologisk vänster. => Både sd. o vänster om sd. partier @alltime low
- Profitmaximering drar ingen skada av inbördes tävlan mellan arbetare. Rasismen är mycket mer något institutionellt som bygger på arbetsfördelning och hierarkier i kapitalistiska samhällen. Diverse liberaler samt radikalhögergrupperingar nyttiga idioter för maktavare. Som det alltid varit. Nytt att de vunnit så mycket mark i Norden.
- Undantagstillstånd för vissa grupper som sätt att bygga upp hierarkierna. Kontroller av rörande.

Högern och extremhögern

- **Alla partier är likadana?** Varför har Sverigedemokraterna krävt längre för genomslag än alla andra nordiska populister? Klassperspektivet?
- Den process som blir intressant att studera då, det område där högern och extremhögern möts, är den politik och kulturkamp som bryter ner klassolidariteten och klasskampen i samhället. Italienska facket CGILs talesperson **Dino Greco** menar att det är så vi ska förstå Lega nords framgångar i arbetarklassen:
- *"Vi måste inse att det inte längre finns en relation mellan arbetarklassen och att rösta vänster. Arbetaren isolerade är inte längre en klass, han är något annat – det är en individ som ersätter den horisontella solidariteten med en vertikal solidaritet, den med sina företagsledare".*

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Kontrollsamhället bygger på hotbilder (11/9)

- Då man kliver ur klasskampen och tar andra grepp som får effekter på den direkta klasskampen". Massmobilisering skapas kring andra frågor än klasskonflikter, kring "säkerhet", "våldet", "moraliskt förfall" eller "brottslighet".
- Dagens fascism kommer inte att vara en reprissändning. Den kommer inte komma enhetligt underifrån, som en reaktionär rörelse för att bemöta hotet från en stark arbetarrörelse. Den kommer att snarare att vara ett svar på en svag arbetarrörelse, som ett svar på de problem kapitalet skapar.

<http://guldfiske.se/2010/06/23/dagens-fascism-kommer-inte-att-vara-en-reprissandning/>

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Kontrollsamhället bygger på hotbilder

- Dagens fascism kommer vara en hybrid, en "fascistisering" av institutionerna och högerpolitiken, som samtidigt öppnar portarna för reaktionär mobilisering på gatuplanet. För att bemöta ett diffust hot av "massinvandring", brottslighet, "extremism", välfärdsfuskare, "islamifiering", förortsgetton.
- Den kommer som en ny rädsla för de "farliga klasserna". Den kommer införas genom säkerhetspaket, Stockholmsprogrammet, FRA, lpred, uppluckrande av gränsen mellan militär och polis, nolltolerans i förorterna. Det kommer ske genom åtgärder mot "utanförskap" i arbetslinjens namn. Och framför allt ske i medborgarmajoritetens namn.

<http://guldfiske.se/2010/06/23/dagens-fascism-kommer-inte-att-vara-en-reprissandning/>

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Magnus Marsdal: Högerpopulismen dissekerad

- Norska Framstegspartiet har effektivt brutit upp klassolidariteten genom att skapa en annan polarisering och annan form av solidaritet i samhället.
- I Framstegspartiets världsbild delas samhället istället vertikalt mellan "de som gör rätt för sig" (arbetare som individer och konsument, företagsledare, rättframma politiker) och de som är "parasitära" (arbetslösa, bidragstagare, migranter, kulturvästern, spekulerande bankchefer, fackpampar).

<http://guldfiske.se/2010/06/23/dagens-fascism-kommer-inte-att-vara-en-reprissandning/>

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Magnus Marsdal: *Högerpopulismen dissekerad*

- Den här retoriken känner vi igen från Alliansens politik i Sverige, i hur klassfrågor etnifieras eller individualiseras. Arbetslöshetsfrågan förvandlas till "utanförskap", de ekonomiskt eftersatta förorterna till "utanförskapsområden" och förortsupploppen tolkas som etniska eller religiösa protester.
- Kvinnoförtrycket i samhället externaliseras och görs till en kulturfråga – något som "talibanerna utsätter kvinnor för i Afghanistan" eller hedersvåld. Då finns det inte längre något utrymme inom jämställdhetsfrågan att diskutera kvinnolöner.

<http://guldfiske.se/2010/06/23/dagens-fascism-kommer-inte-att-vara-en-reprissandning/>

Magnus Marsdal: FRP-koden

- Frp:s framgångar handlar om elitens klassförakt och övermod samt arbetarrörelsens klassförräderi => Sverige sist på detta allmän förskjutningen högerut därför SD fram stort först efter Alliansregeringarna.
- Denna '*intelligensrasism*' känner arbetarklassen i ryggraden, och frp utnyttjar det. De vådjar framgångsrikt till att vara underdog:
- '*Ta avstånd från dem som tar avstånd från hur folk är mest*'. När eliten talar i termer av '*de upplysta mot de oupplysta*' (kom ihåg hur det lät i Sverige när väljarna röstade nej till EMU), plockar frp upp vänsterns gamla motsatspar '*folket mot eliten*'. => Alla partier är lika.
- Men när de talar är eliten inte överklassen, utan de intellektuella, byråkraterna, politikerna. Socialdemokraterna. => Jfr. Breivik

Vänsterpolitikens alternativ

- Jeremy Corbyn? => Röstat mot kompromiss 1000 ggr.
- En ny samhällelig berättelse? Inte miljö mot arbete - hur göra gemenskap till nåt positivt.
- Starka materiella proteströrelser? (tvinga populister "bära ansvar")
- Inte legitimera höger med egen utförsäljning, nedskärning etc.
- Inte göra minsta möjliga illa => Alla politiker lika
- Starka antirasistiska rörelser?
- Tåla kritik
- Om politiken kring arbetsvilkor samt förhindring av arbetslöshet är stark och man kan sprida bilden om att man är på den "vanliga" arbetarens/människans sida istället för att det (i folks fantasi mer än i verkligheten) bildas en akademisk elit mot den vanliga arbetaren är fältet gynnsamt för högerpopulism. => Uppsving efter folklig och facklig protest.